

ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД УКООПСІАКИ
«ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ»
Навчально-науковий інститут денної освіти

Кафедра менеджменту

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

«Ризик-менеджмент та управління безпекою бізнесу»

на 2021-2022 навчальний рік

Курс та семестр вивчення	2 курс, 1 семестр
Освітня програма/спеціалізація	«Бізнес-адміністрування»
Спеціальність	073 Менеджмент
Галузь знань	07 Управління та адміністрування
Ступінь вищої освіти	магістр

ПІБ НПП, який веде дану дисципліну,
науковий ступінь і вчене звання,
посада

Власенко Валентин Анатолійович
к.е.н., доцент
доцент кафедри менеджменту

Контактний телефон	+38-050-304-99-32
Електронна адреса	valentinpuet@gmail.com
Розклад навчальних занять	http://schedule.puet.edu.ua/
Консультації	очна http://www.mened.puet.edu.ua/forstd.php (вт-чт, з 12.00-16.00, ауд. 406) он-лайн: електронною поштою, пн-пт з 09.00-15.00
Сторінка дистанційного курсу	http://www2.el.puet.edu.ua/st/course/view.php?id=2622

Опис навчальної дисципліни

Мета вивчення навчальної дисципліни	Набуття майбутніми фахівцями системи знань, умінь і навичок щодо розробки та здійснення політики управління ризиками при здійсненні господарської діяльності підприємства сфери бізнесу, виявлення та аналізу ризиків, а також сприяння формуванню у майбутніх фахівців розуміння можливості вірної, науково-обґрунтованої роботи щодо управління ризиками, що виникають у процесі функціонування бізнес-підприємства; оволодіння студентами теоретичними знаннями з питань дослідження стану економічної безпеки підприємств приватного, публічного та громадського секторів, формування у майбутніх фахівців новітньої системи знань та навиків щодо організації та управління системою економічної безпеки на бізнес-підприємствах.
Тривалість	3 кредити ЄКТС/90 годин (лекції 16 год., практичні заняття 20 год., самостійна робота 54 год.)
Форми та методи навчання	Лекції та практичні заняття в аудиторії та виїзні, самостійна робота поза розкладом. Методи – словесні, наочні, практичні.
Система поточного та підсумкового контролю	Поточний контроль: відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; доповіді з рефератами та їх обговорення; тестування; поточна модульна робота. Підсумковий контроль: ПМК (залік)
Базові знання	Наявність широких знань з основ менеджменту, теорії організації, управління розвитком організації та бізнесу, менеджменту персоналу в сфері бізнесу, стратегічного менеджменту, фінансового менеджменту, управлінської діагностики та системного аналізу діяльності підприємства, статистики і прикладної статистики.
Мова викладання	Українська

Перелік компетентностей, які забезпечує дана навчальна дисципліна, програмні результати навчання

Програмні результати навчання	Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач
<p>ПР 01. Критично осмислювати, вибирати та використовувати необхідний науковий, методичний і аналітичний інструментарій для управління в непередбачуваних умовах.</p> <p>ПР 02. Ідентифікувати проблеми в організації та обґрунтовувати методи їх вирішення.</p> <p>ПР 03. Проектувати ефективні системи управління організаціями.</p> <p>ПР 04. Обґрунтовувати та управляти проектами, генерувати підприємницькі ідеї.</p> <p>ПР 05. Планувати діяльність організації в стратегічному та тактичному розрізах.</p> <p>ПР 06. Мати навички прийняття, обґрунтування та забезпечення реалізації управлінських рішень в непередбачуваних умовах, враховуючи вимоги чинного законодавства, етичні міркування та соціальну відповідальність.</p> <p>ПР 07. Організовувати та здійснювати ефективні комунікації всередині колективу, з представниками різних професійних груп та в міжнародному контексті.</p> <p>ПР 08. Застосовувати спеціалізоване програмне забезпечення та інформаційні системи для вирішення задач управління організацією.</p> <p>ПР 09. Демонструвати навички спілкування в професійних і наукових колах державною та іноземною мовами.</p> <p>ПР 10. Демонструвати лідерські навички та вміння працювати у команді, взаємодіяти з людьми, впливати на їх поведінку для вирішення професійних задач.</p> <p>ПР 11. Мати навички забезпечення особистого професійного розвитку та планування власного часу.</p> <p>ПР 13. Вміти планувати і здійснювати інформаційне, методичне, матеріальне, фінансове та кадрове забезпечення організації (підрозділу).</p> <p>ПР 14. Встановлювати зв'язки між елементами системи управління організації.</p> <p>ПР 17. Ідентифікувати та класифікувати нові задачі в сфері менеджменту, описувати, аналізувати та оцінювати відповідні об'єкти, явища та процеси, обирати оптимальні методи їх дослідження.</p>	<p>ЗК 01. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.</p> <p>ЗК 02. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).</p> <p>ЗК 03. Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій.</p> <p>ЗК 04. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.</p> <p>ЗК 06. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).</p> <p>ЗК 07. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</p> <p>СК 01. Здатність обирати та використовувати концепції, методи та інструментарій менеджменту, в тому числі у відповідності до визначених цілей та міжнародних стандартів.</p> <p>СК 02. Здатність встановлювати цінності, бачення, місію, цілі та критерії, за якими організація визначає подальші напрями розвитку, розробляти і реалізовувати відповідні стратегії та плани.</p> <p>СК 03. Здатність до саморозвитку, навчання впродовж життя та ефективного самоменеджменту.</p> <p>СК 04. Здатність до ефективного використання та розвитку ресурсів організації.</p> <p>СК 05. Здатність створювати та організовувати ефективні комунікації в процесі управління.</p> <p>СК 06. Здатність формувати лідерські якості та демонструвати їх в процесі управління людьми.</p> <p>СК 07. Здатність розробляти проекти, управляти ними, виявляти ініціативу та підприємливість.</p> <p>СК 09. Здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, приймати ефективні управлінські рішення та забезпечувати їх реалізацію.</p> <p>СК 10. Здатність до управління організацією та її розвитком.</p> <p>СК 11. Встановлювати критерії, за якими організація визначає подальші напрями розвитку, розробляти і реалізовувати відповідні стратегії та плани.</p> <p>СК 12. Проводити аналіз діяльності підприємства та розробляти консультаційні проекти.</p> <p>СК 13. Управляти компанією в міжнародному контексті шляхом планування і контролю, ґрунтуючись на принципах етики і соціальної відповідальності і застосовуючи адекватні концепції, методи та інструменти.</p> <p>СК 14. Аналізувати вплив макро- і мікрооточення на бізнес-організацію з використанням відповідних інструментів.</p>

Тематичний план навчальної дисципліни

Назва теми	Види робіт	Завдання самостійної роботи у розрізі тем
Модуль 1. Теоретичні засади ризику в діяльності підприємства		
Тема 1. Ризик і підприємництво. Теоретичні засади вивчення ризику	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування	Виконати розрахункове завдання для самостійної роботи. Підготувати реферати за темами: «Підходи до управління ризиками та їх зміст», «Порівняння існуючих концепцій ризик-менеджменту», «Характеристика основних етапів розвитку ризик-менеджменту».

Назва теми	Види робіт	Завдання самостійної роботи у розрізі тем
Тема 2. Теоретична сутність та зміст ризику як економічної категорії	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування	Виконати розрахункове завдання для самостійної роботи. Підготувати реферати за темами: «Взаємозв'язок між основними поняттями ризик-менеджменту», «Характеристика ситуацій невизначеності та ризику. Характерні риси ризику», «Характеристика ступеню ризику і міри (ціни) ризику. Втрати від настання ризикової ситуації».
Тема 3. Природа ризиків, загальна характеристика факторів та чинників ризику в сучасних умовах господарювання	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування	Виконати розрахункове завдання для самостійної роботи. Підготувати реферати за темами: «Характеристика зовнішніх та внутрішніх факторів ризику у діяльності підприємства», «Основні функції ризику як економічної категорії», «Джерела та причини виникнення ризиків у роботі соціально-економічних систем. Умови виникнення ризиків». Підготувати наукову доповідь на тему: «Об'єктивна і суб'єктивна природа економічного ризику».
Тема 4. Класифікація ризиків, притаманних діяльності сучасних підприємств та їх загальна характеристика	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування	Виконати розрахункове завдання для самостійної роботи. Підготувати реферати за темами: «Характеристика основних підходів до класифікації ризиків», «Чисті та спекулятивні ризики та їх різновиди», «Роль фінансових ризиків у господарсько-фінансовій діяльності підприємства: інфляційні, валютні, інвестиційні, кредитні, відсоткові ризики». Підготувати презентацію на тему: «Проблеми страхування виробничих (операційних) ризиків в Україні на напрямки їх вирішення».
Тема 5. Ризик-менеджмент як система управління ризиком: особливості побудови та реалізації	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування; поточна модульна робота	Виконати розрахункове завдання для самостійної роботи. Підготувати реферати за темами: «Загальні, часткові та спеціальні закони управління ризиками», «Характеристика принципів ризик-менеджменту та їх особливості», «Сучасні методи управління ризиками та їх структурні компоненти». Підготувати презентацію на тему: «Місце суб'єкту та об'єкту ризик-менеджменту у загальній системі управління підприємством».
Модуль 2. Методичний інструментарій ризик-менеджменту		
Тема 6. Загальні підходи до аналізу та оцінки ризику	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування	Виконати розрахункове завдання для самостійної роботи. Підготувати реферати за темами: «Методика аналізу ситуацій ризику у діяльності підприємства», «Кількісні та якісні показники оцінки ризиків», «Оцінка розміру втрат (збитків підприємства) від настання ризикової ситуації». Підготувати наукову доповідь на тему: «Графічна оцінка ризиків. Метод зон ризиків».
Тема 7. Основні показники ризику та способи їх вимірювання	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування	Виконати розрахункове завдання для самостійної роботи. Підготувати реферати за темами: «Основні статистичні показники оцінки ризиків», «Застосування методів експертних оцінок при оцінюванні ризиків на підприємстві», «Характеристика методів «дерева цілей» і «дерева рішень» при оцінюванні ризиків», «Матричні методи оцінювання ризиків та їх різновиди». Підготувати наукову доповідь на тему: «Підходи до оцінювання ризиків на підприємствах сфери бізнесу. Особливості складання карт ризиків».
Тема 8. Організація, стратегія і тактика ризик-менеджменту. Загальна характеристика методів та інструментів управління ризиками	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування	Виконати розрахункове завдання для самостійної роботи. Підготувати реферати за темами: «Характеристика основних стратегій ризик-менеджменту», «Складові елементи структурної політики ризик-менеджменту на підприємстві», «Основні форми політик ризик-менеджменту: профілактики, нейтралізації та стимулювання», «Ресурсний підхід до тактичного управління ризиками на підприємстві». Підготувати презентацію на тему: «Особливості страхування, перестрахування та хеджування ризиків в Україні».

Назва теми	Види робіт	Завдання самостійної роботи у розрізі тем
Тема 9. Підходи та заходи контролю та фінансування ризику. Ризик і теорія корисності	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування; поточна модульна робота	Виконати розрахункове завдання для самостійної роботи. Підготувати реферати за темами: «Формування внутрішніх фондів підприємства для покриття випадкових збитків», «Моніторинг та коригування системи управління ризиками підприємства», «Процес контролю за чинниками виникнення ризиків. Процедура контролінгу», «Функція бажаності (корисності) Е. Харрінгтона при оцінці чинників ризику». Підготувати наукову доповідь на тему: «Характеристика сучасних програмних продуктів для оцінювання ризиків та їх практичне застосування».
Модуль 3. Теоретико-методологічні засади управління безпекою підприємств сфери бізнесу		
Тема 10. Концепція безпеки підприємств та бізнесу	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування	Виконати розрахункове завдання для самостійної роботи. Підготувати реферати за темами: «Рівні економічної безпеки та їх характеристика», «Структура складових системи безпеки підприємств сфери бізнесу», «Інтелектуальна та кадрова складові системи безпеки підприємства. Методи профілактики правопорушень», «Забезпечення безпеки експортних операцій при здійсненні зовнішньоекономічної діяльності підприємства». Підготувати презентацію на тему: «Класифікація загроз діяльності підприємства у національній економіці».
Тема 11. Система економічної безпеки підприємств сфери бізнесу	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування	Виконати розрахункове завдання для самостійної роботи. Підготувати реферати за темами: «Світовий досвід забезпечення економічної безпеки підприємства», «Структурні системи економічної безпеки підприємства», «Показники оцінки поточного рівня економічної безпеки підприємства», «Стратегічне та інноваційне забезпечення системи управління економічною безпекою підприємства». Підготувати наукову доповідь на тему: «Підходи та методи оцінювання економічної безпеки підприємства».
Тема 12. Методологія управління економічною безпекою підприємств сфери бізнесу	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування	Виконати розрахункове завдання для самостійної роботи. Підготувати реферати за темами: «Характеристика ключових загроз економічній безпеці України», «Складові економічної безпеки підприємства та критерії їх визначення», «Технологія моделювання стану економічної безпеки підприємства», «Методичне забезпечення ідентифікації та оцінювання загроз економічній безпеці підприємства». Підготувати презентацію на тему: «Індикатори рівня економічної безпеки підприємства».
Тема 13. Організація роботи служби безпеки підприємства сфери бізнесу	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування	Виконати розрахункове завдання для самостійної роботи. Підготувати реферати за темами: «Особливості підбору персоналу для роботи у службі безпеки підприємства», «Структура служби безпеки на підприємствах малого та середнього бізнесу», «Діяльність служби економічної безпеки підприємства. Розвідувальний підрозділ та його функції», «Охоронна діяльність служби безпеки підприємства. Організація безпеки керівників». Підготувати наукову доповідь на тему: «Система захисту комерційної таємниці на підприємстві».
Тема 14. Управління фінансовою безпекою підприємства та бізнесу	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування	Виконати розрахункове завдання для самостійної роботи. Підготувати реферати за темами: «Характеристика чинників впливу на фінансову безпеку підприємства», «Розробка стратегії забезпечення фінансової безпеки підприємства», «Організаційний механізм забезпечення фінансової безпеки підприємства», «Формування інформаційно-аналітичного забезпечення фінансової безпеки бізнес-підприємств». Підготувати наукову доповідь на тему: «Роль фінансового менеджера у забезпеченні належних умов фінансової безпеки підприємства».

Назва теми	Види робіт	Завдання самостійної роботи у розрізі тем
Тема 15. Управління інформаційною безпекою підприємства та бізнесу	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування; поточна модульна робота	Виконати розрахункове завдання для самостійної роботи. Підготувати реферати за темами: «Особливості захисту електронної корпоративної інформації», «Методи і засоби забезпечення безпеки інформаційних систем», «Формування системи захисту підприємства від кіберзлочинів», «Характеристика функцій підрозділу захисту інформації під час створення системи захисту інформації на підприємстві сфери бізнесу». Підготувати презентацію на тему: «Класифікація загроз безпеки інформації за основними ознаками».

Інформаційні джерела

1. Господарський кодекс України : Офіційний текст від 16.01.2003 р. № 436-IV (Редакція станом на 27.02.2021 р.) / Верховна Рада України. URL : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text> . (дата звернення: 28.04.2021 р.).
2. Податковий кодекс України : Офіційний текст від 02.12.2010 р. № 2755-VI (Редакція станом на 28.03.2021 р.) / Верховна Рада України. URL : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text> . (дата звернення: 28.04.2021 р.).
3. Закон України «Про національну безпеку України» : Офіційний текст від 21.06.2018 р. № 2469-VIII (Редакція станом на 24.11.2021 р.) / Верховна Рада України [Електронний ресурс]. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text> . (дата звернення: 12.12.2021 р.).
4. Алькема В. Г., Літвін Н. М., Кирічченко О. С. Економічна безпека інноваційного підприємства : навч. посібник. Київ : ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», 2015. 320 с.
5. Балусва О. В., Гончаров В. М., Ларіна Р. Р. Управління ризиками в логістиці : навч. посібник для ВНЗ. Київ : Кондор. 2019. 254 с.
6. Боровик М. В. Ризик-менеджмент : конспект лекцій / Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2018. 65 с. URL : https://eprints.kname.edu.ua/48617/1/2017%20печ.%20209%20Л%20конспект%20лекцій%20PM_Боровик%20М.В.pdf . (дата звернення: 21.09.2021).
7. Василевич Л. Ф., Маловик К. М., Смирнов С. Б. Кількісні методи прийняття рішень в умовах ризику : навч. посібник. Севастополь : СНУЯЕІП, 2012. 232 с.
8. Власенко В. А., Барибіна Я. О. Процес управління фінансовим забезпеченням розвитку підприємств в умовах мінливого середовища. Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. Серія : «Економічні науки». Полтава : ПУЕТ, 2017. Вип. 3 (81). С. 64–73. URL : <http://journal.puet.edu.ua/index.php/nven/article/viewFile/1498/1175> . (дата звернення: 29.03.2021 р.).
9. Власенко В. А. Організаційно-методичний підхід до формування ефективної системи антикризового управління підприємством в умовах трансформаційних змін. Вісник Одеського національного університету ім. І. І. Мечникова. Серія : Економіка. Одеса : Одеський національний університет ім. І. І. Мечникова, 2017. Т. 22, Вип. 10 (63). С. 81–86. URL : http://visnyk-onu.od.ua/journal/2017_22_10/19.pdf . (дата звернення: 30.03.2021 р.).
10. Власенко В. А., Селезько В. І. Особливості формування ефективної системи ризик-менеджменту на підприємстві в умовах трансформації національної економіки. *Сучасний менеджмент : тенденції, проблеми та перспективи розвитку* : збірник тез доповідей VIII Міжнародної науково-практичної конференції (м. Дніпро, 3 грудня 2021 р.). Дніпро : Університет імені Альфреда Нобеля, 2021. 262 с. С. 19–21. URL : <http://dspace.puet.edu.ua/handle/123456789/12318> . (дата звернення: 18.12.2021 р.).
11. Власенко В. А. Принциповий підхід до формування процесу моніторингу фінансово-економічної діяльності на підприємстві / Менеджмент XXI століття : глобалізаційні виклики : монографія / І. А. Маркіна, В. І. Аранчій, Ю. М. Сафонов, Т. І. Лепейко та ін. ; за ред. І. А. Маркіної. Полтава : Видавництво «Сімон», 2017. 728 с. С. 557–565. URL : <https://drive.google.com/file/d/0BxDFxCVLIUBGeWc5dmxXMTJGazQ/view> ; <http://sried.in.ua/uploads/images/exw/1.pdf> . (дата звернення: 28.03.2021 р.).
12. Власенко В. А. Принциповий підхід до формування та реалізації антикризової програми розвитку підприємства в умовах ринкових трансформацій. Управління економікою: теорія та практика. Восьмі Чумаченківські читання : зб. наук. праць / НАН України, Ін-т економіки пром-сті; редкол.: О. О. Хандій (голов. ред.), В. І. Ляшенко (відп. ред.), В. С. Куриляк та ін. Київ, 2019. 288 с. С. 142–155. URL : https://iie.org.ua/wp-content/uploads/2020/06/sbornyk_2019_liashenko_compressed.pdf . (дата звернення: 29.03.2021 р.).
13. Власенко В. А. Формування інтегрального підходу до оцінювання соціального розвитку підприємства в умовах трансформаційних перетворень. Вісник Одеського національного університету ім. І. І. Мечникова. Серія : Економіка.

- Одеса : Одеський національний університет ім. І. І. Мечникова, 2018. Т. 23, Вип. 7 (72). С. 86–91. URL : http://visnyk-ouu.od.ua/journal/2018_23_7/19.pdf . (дата звернення: 30.03.2021 р.).
14. Гринчуцька С. В. Моделювання ризиків в економіці та бізнесі : конспект лекцій. Тернопіль : ТНТУ, 2014. 88 с.
15. Донець Л. І. Економічні ризики та методи їх вимірювання : навч. посібник. Київ : Центр навчальної літератури, 2016. 312 с.
16. Дядюк М. А. Управління ризиками : конспект лекцій. Харків : Форт, 2017. 165 с. URL : <http://elib.hduht.edu.ua/jspui/handle/123456789/1893> . (дата звернення: 6.05.2021 р.)
17. Економічна безпека підприємства : навч. посібник / уклад. М. І. Небава, Ю. В. Міронова. Вінниця : ВНТУ, 2017. 73 с.
18. Економічна безпека підприємства : навч.-метод. посібник для студ. вищих навч. закладів / уклад. І. В. Яцишина. Кам'янець-Подільський : МЕДОБОРИ-2006, 2016. 86 с.
19. Економічна безпека підприємства : підручник / А. М. Дідик, О. Є. Кузьмін, В. Л. Оргинський, Г. В. Козаченко, Ю. С. Погорелов, О. В. Ілляшенко та ін. ; за заг. ред. А. М. Дідика. Львів : НУ «Львівська політехніка», ТзОВ «Видавнича група «Бухгалтери України», 2019. 624 с.
20. Економічна та майнова безпека бізнесу : навч. посібник / Б. М. Андрушків, Л. Я. Малюта. Тернопіль : ФОП Паляниця В.А., 2016. 180 с.
21. Економічна безпека : підручник / авт. кол. ; за ред. д.е.н., О. І. Барановського, д.е.н., О. Б. Жихор. Київ : УБС НБУ, 2014. 516 с.
22. Економічна безпека бізнесу : навч. посібник / Г. О. Швиданенко та ін. ; за заг. ред. проф., засл. працівника освіти України Г. О. Швиданенко ; ДВНЗ «Київський національний економічний університет ім. Вадима Гетьмана». Київ : КНЕУ, 2011. 510 с.
23. Економічна безпека підприємств : підручник / В. Л. Оргинський, І. С. Керницький, З. Б. Живко та ін. Київ : Алерта, 2011. 704 с.
24. Економічний ризик : методи оцінки та управління : навч. посібник / Т. А. Васильєва, С. В. Леонов, Я. М. Кривич та ін. ; під заг. ред. д-ра екон. наук, проф. Т. А. Васильєвої, канд. екон. наук Я. М. Кривич. Суми : ДВНЗ «УАБС НБУ», 2015. 208 с.
25. Івченко І. Ю. Економічні ризики : навч. посібник. 3-тє вид., доп. Київ : Центр навчальної літератури, 2014. 304 с.
26. Кавун С. В., Пилипенко А. А., Репко Д. О. Економічна та інформаційна безпека підприємств у системі консолідованої інформації : навч. посібник / Харківський національний економічний університет. Харків : ХНЕУ, 2013. 364 с.
27. Калініченко З. Д. Ризик-менеджмент : навч. посібник. Дніпро : ДДУВС, 2021. 224 с. URL : <https://er.dduvs.in.ua/bitstream/123456789/5854/1/1%20Калініченко%203%20РИЗИК-МЕНЕДЖМЕНТ%20Навч%20посіб.pdf> . (дата звернення: 12.05.2021 р.).
28. Кігель В. Р. Ризикологія : теоретичні основи та прикладні задачі, моделі і методи : навч. посібник для студ. екон. спец. Київ : Міленіум, 2017. 230 с.
29. Козаченко Г. В. Система економічної безпеки : держава, регіон, підприємство : монографія. Луганськ : Еталон, 2010. 282 с.
30. Кондрашихін А. Б. Теорія та практика підприємницького ризику : навч. посібник. Київ : Центр навчальної літератури, 2016. 224 с.
31. Кривов'язюк І. В., Смерічевський С. Ф., Кулик Ю. М. Ризик-менеджмент логістичної системи машинобудівних підприємств : монографія. Київ : Кондор, 2018. 200 с.
32. Лещинський О. Л., Школьний О. В. Економічний ризик та методи його вимірювання : навч. посібник. Харків : Дельта, 2015. 187 с.
33. Малюта Л. Я. Семіотика вирішення проблем ресурсно-економічної безпеки : колективна монографія. Тернопіль : ТОВ «Тернограф», 2013. 306 с.
34. Маркіна І. А., Біловол Р. І., Власенко В. А. Менеджмент організації : навч. посібник / Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України, Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі». Київ : Центр учбової літератури, 2013. 248 с.
35. Маркіна І. А., Таран-Лала О. М., Гунченко М. В. Контролінг для менеджерів : навч. посібник. Київ : Центр учбової літератури, 2013. 304 с.
36. Михайленко В. М. Формування організаційного потенціалу розвитку економічної безпеки підприємств : монографія. Львів : Українська акад. друк., 2010. 224 с.
37. Мороз В. М., Мороз С. А. Ризик-менеджмент : навч. посібник. Харків : НТУ «ХП», 2018. 140 с. URL : http://repository.kpi.kharkov.ua/bitstream/KhPI-Press/39143/1/Book_2018_Moroz_Ryzyk_menedzhment.pdf . (дата звернення: 16.05.2021 р.).
38. Мороз В. М., Мороз С. А. Ризик-менеджмент : навч. посібник. Київ : Кондор, 2019. 140 с.
39. Нечипорук Л. В. Ризик-менеджмент : конспект лекцій. Харків : Нац. юрид. ун-т імені Ярослава Мудрого, 2019. 100 с.
40. Обґрунтування господарських рішень та оцінка ризиків : навч. посібник / М. Д. Балджи, В. А. Карпов, А. І. Ковальов та ін. Одеса : ОНЕУ, 2013. 670 с.

41. Обґрунтування господарських рішень та оцінювання ризиків : навч. посібник / за заг. ред. Л. І. Донець. Київ : ЦУЛ, 2012. 472 с.
42. Організація та управління системою економічної безпеки підприємства : навч.-метод. посібник / З. Б. Живко, О. В. Черевко, Н. В. Зачосова, М. О. Живко, О. Б. Баворовська, В. О. Занора ; за ред. З. Б. Живко. Черкаси : Видавець Чабаненко Ю. А., 2019. 120 с.
43. Отенко І. П., Івашенко Г. А., Воронков Д. К. Економічна безпека підприємства : навч. посібник. Харків : Вид. ХНЕУ, 2012. 262 с.
44. Подольчак Н. Ю., Карковська В. Я. Організація та управління системою фінансово-економічної безпеки : навч. посібник. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2014. 267 с.
45. Посохов І. М. Управління ризиками у підприємстві : навч. посібник. Харків : ХНЕУ, 2015. 220 с.
46. Правдюк Н. Л., Мулик Т. О., Мулик Я. І. Управління фінансовою безпекою підприємств : обліково-аналітичний аспект : монографія / за заг. ред. д.е.н., проф. Н. Л. Правдюк. Київ : Центр учбової літератури, 2019. 224 с.
47. Рішук Л. І. Управління ризиками : конспект лекцій. Івано-Франківськ : ІФНТУНГ. 2020. 68 с.
48. Рішук Л. І. Управління ризиками : практикум. Івано-Франківськ : ІФНТУНГ. 2020. 47 с.
49. Система ризик-менеджменту в банках : теоретичні та методологічні аспекти : монографія / за ред. В. В. Коваленко. Одеса : ОНЕУ, 2017. 304 с.
50. Соломіна Г. В. Забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємства : навч. посібник. Дніпро : Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, 2018. 234 с.
51. Старостіна А. О. Ризик-менеджмент : навч. посібник. Київ : Кондор, 2018. 220 с.
52. Старостіна А. О., Кравченко В. А. Ризик-менеджмент : теорія і практика : навч. посібник. Київ : ІВЦ «Видавництво «Політехніка», 2014. 200 с.
53. Управління економічною безпекою підприємства : конспект лекцій / уклад. О. В. Роженко ; Мін-во освіти і науки України ; Донец. нац. ун-т економіки і торгівлі ім. М. Туган-Барановського. Кривий Ріг : ДонНУЕТ, 2016. 136 с.
54. Управління ризиками [Електронний ресурс] : навч. наочний посібник / М. О. Кравченко, К. О. Бояринова, К. О. Копішинська ; КПІ ім. Ігоря Сікорського. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2021. 432 с. URL : <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/43528> . (дата звернення: 29.11.2021 р.).
55. Фінансова безпека підприємства : навч. посібник / Т. Б. Кузенко, Л. С. Мартюшева, О. В. Грачов, О. Ю. Літовченко. Харків : Вид. ХНЕУ, 2010. 304 с.
56. Фінансово-економічна безпека підприємств України : стратегія та механізми забезпечення : монографія / Т. Г. Васильців та ін. ; за ред. Т. Г. Васильціва. Львів : Ліга-Прес, 2012. 386 с.
57. Шімановська-Діаніч Л. М., Власенко В. А. Організаційно-економічний механізм управління розвитком підприємств та організації споживчої кооперації України : теорія і практика : монографія. Полтава : РВВ ПУСКУ, 2010. 341 с.
58. Ястремський О. І. Моделювання економічного ризику : навч. посібник. Київ : Либідь, 2012. 176 с.
59. Moskvitin E., Vlasenko V., Shved O., Ryzhova V., Goncharenko O. Controlling in quality assurance and internal coordination of entrepreneurship activity. Academy of Entrepreneurship Journal. 2020. Volume 26. Issue 3. PP. 1–7. URL : <https://www.abacademies.org/articles/Controlling-in-quality-assurance-and-internal-coordination-of-entrepreneurship-activity-1528-2686-26-3-367.pdf> . (дата звернення: 11.04.2021 р.).
60. Vlasenko V. A. Principled approach to the formation of anti-crisis program of enterprise development in the conditions of transformation processes. Економічний простір. Збір. наук. праць / ДВНЗ «Придніпровська державна академія будівництва та архітектури». Дніпро : ПДАБА, 2021. № 170. 88 с. С. 39–43. URL : <http://www.prostir.pdaba.dp.ua/index.php/journal/article/view/902/874> . ; <http://dSPACE.puet.edu.ua/handle/123456789/11245> . (дата звернення: 12.04.2021 р.).
61. Vlasenko V. A. Features of the implementation of risk management program as a tool of enterprises development management system in the new economy. Вісник Сумського національного аграрного університету. Серія «Економіка і менеджмент». Суми : СНАУ, 2021. Вип. 4 (90). 60 с. С. 17–23. URL : <https://snaujournal.com.ua/index.php/journal/article/view/244/155> . ; <http://dSPACE.puet.edu.ua/handle/123456789/123> . (дата звернення: 12.04.2021 р.).

Програмне забезпечення навчальної дисципліни

- Пакет програмних продуктів Microsoft Office, мультимедійні презентації.
- Дистанційний курс з навчальної дисципліни «Ризик-менеджмент та управління безпекою бізнесу» на платформі Moodle.

Політика вивчення навчальної дисципліни та оцінювання

- Політика щодо термінів виконання та перескладання: завдання, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності).

Перескладання модулів відбувається із дозволу провідного викладача за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

- **Політика щодо академічної доброчесності:** списування під час виконання поточних модульних робіт та тестування заборонено (в т. ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування та підготовки практичних завдань в процесі заняття. Студенти мають свідомо дотримуватися «Положення про академічну доброчесність» (http://puet.edu.ua/sites/default/files/polozhennya_pro_akademichnu_dobrochesnist_2020.pdf); не допускати списування (один в одного, з власноруч написаного тексту, друкованого або електронного носія інформації тощо) під час виконання індивідуальних навчальних завдань та тестів; якісно оформлювати посилання на джерела інформації при написанні доповідей, підготовки презентацій, тез тощо.
- **Політика щодо відвідування:** відвідування занять є обов'язковим компонентом. Якщо студент пропустив заняття, або отримав незадовільну оцінку, він має відпрацювати пропущене заняття, або виконати нескладене раніше завдання шляхом вивчення матеріалів з відповідної теми в дистанційному курсі, виконання тематичного тесту для самоконтролю, написання конспекту з подальшим захистом під час індивідуальної консультації. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, стажування тощо) навчання може відбуватись в он-лайн формі (на платформі Moodle) за погодженням із провідним викладачем. Якщо заняття (за умов надзвичайної ситуації) проводиться дистанційно, студент має виходити на зв'язок із викладачем за розкладом занять та відповідно додаткової інструкції.
- **Політика зарахування результатів неформальної освіти:** http://puet.edu.ua/sites/default/files/polozhennya_pro_poryadok_zarahuvannya_rezultativ_neformalnoyi_osvity_2020.pdf; <http://puet.edu.ua/uk/publicna-informaciya>

Оцінювання

Підсумкова оцінка за вивчення навчальної дисципліни розраховується через поточне оцінювання

Види робіт	Максимальна кількість балів*
Модуль 1 (теми 1-5): відвідування занять (3 бали); захист домашнього завдання (3 бали); обговорення матеріалу занять (3 бали); виконання навчальних завдань (3 бали); завдання самостійної роботи (3 бали); тестування (5 балів); поточна модульна робота (10 балів)	30
Модуль 2 (теми 6-9): відвідування занять (3 бали); захист домашнього завдання (3 бали); обговорення матеріалу занять (3 бали); виконання навчальних завдань (3 бали); завдання самостійної роботи (3 бали); тестування (5 балів); поточна модульна робота (10 балів)	30
Модуль 3 (теми 10-15): відвідування занять (5 бали); захист домашнього завдання (5 бали); обговорення матеріалу занять (4 бали); виконання навчальних завдань (4 бали); завдання самостійної роботи (5 бали); тестування (7 балів); поточна модульна робота (10 балів)	40
Разом	100

*Примітка: За додаткові види навчальних робіт студент має можливість отримати додаткові бали (10 балів – за виконання наукової роботи, 10 балів – за участь у Всеукраїнській олімпіаді чи виступ на науково-практичній конференції із доповіддю, тощо), що додаються до загальної підсумкової оцінки за вивчення навчальної дисципліни. Разом з тим, загальна підсумкова оцінка за навчальну дисципліну не може перевищувати 100 балів.

Шкала оцінювання здобувачів вищої освіти за результатами вивчення навчальної дисципліни

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	Відмінно
82-89	B	Дуже добре
74-81	C	Добре
64-73	D	Задовільно
60-63	E	Задовільно достатньо
35-59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням навчальної дисципліни